

Hendrik Groen

*Pogingen iets van
het leven te maken*

ROMAN

MEULENHOF

Copyright © Hendrik Groen en J.M. Meulenhoff bv, Amsterdam
Vormgeving omslag Design & Prepress Services DPS
Vormgeving binnenwerk Text & Image, Eexterveen
Tekening omslag Victor Meijer

ISBN 978-90-290-8997-5

ISBN 978-94-023-0166-3 (e-boek)

NUR 301

www.meulenhoff.nl

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Dinsdag 1 januari 2013

Ik hou ook het komend jaar niet van bejaarden. Dat geschuifel achter die rollators, dat misplaatste ongeduld, dat eeuwige klagen, die koekjes bij de thee, dat zuchten en steunen.

Ik ben zelf 83 ¼ jaar.

Woensdag 2 januari

Er was royaal poedersuiker gemorst. Om de tafel beter af te kunnen nemen met een vaatdoekje zette mevrouw Smit de schaal met appelflappen even op een stoel.

Mevrouw Voorthuizen kwam aanlopen en ging met haar enorme reet midden in de schaal met flappen zitten zonder het zelfs maar te merken.

Pas toen mevrouw Smit de schaal ging zoeken om hem terug te zetten kwam iemand op het idee onder mevrouw Voorthuizen te kijken. Toen die opstond plakten er drie appelflappen aan haar bloemetjesjurk.

‘Ze passen mooi bij het motiefje,’ zei Evert. Ik stikte haast van het lachen.

Dit prachtige begin van het nieuwe jaar had moeten leiden tot

algemene hilariteit maar gaf, in plaats daarvan, aanleiding tot drie kwartier gezemel over de schuldvraag. Ik werd van verschillende kanten boos aangekeken vanwege het feit dat ik het blijkbaar grappig had gevonden. En ik, ik mompelde excuses.

In plaats van nog harder te lachen, mompelde ik excuses.

Ik, Hendrikus Gerardus Groen, ben namelijk altijd correct, innemend, vriendelijk, beleefd en behulpzaam. Niet omdat ik dat ook allemaal ben maar omdat ik niets anders durf te zijn. Zelden zeg ik wat ik zeggen wil. Altijd kies ik voor de veilige weg. Mijn specialiteit: het sparen van kool én geit. Mijn ouders hadden een vooruitziende blik toen ze mij Hendrik noemden: veel braver zul je ze niet snel tegenkomen. ‘Kent gij Hendrik niet, die altijd zoo beleefd zijnen hoed afneemt als hij voorbij gaat?’ Dat ben ik.

Ik word nog depressief van mezelf, dacht ik. Toen heb ik het besluit genomen om ook iets van de ware Hendrik Groen te laten horen: precies één jaar lang zal ik mijn ongecensureerde kijk geven op het leven in een bejaardenhuis in Amsterdam-Noord.

Als ik voor het eind van het jaar doodga is dat overmacht. In dat geval zal ik mijn vriend Evert Duiker vragen om op mijn begrafenis een kleine bloemlezing te houden uit mijn dagboek. Als ik opgebaard lig in de kleine zaal van crematorium ‘De Einder’, netjes gewassen en gestreken, zal de ongemakkelijke stilte doorbroken worden door de raspende stem van Evert die enkele aardige passages zal voorlezen aan het onthutste publiek.

Over één ding maak ik mij zorgen: stel dat Evert eerder doodgaat dan ik?

Dat zou niet netjes zijn van hem, vooral omdat ik nóg meer ziektes en gezwellen heb dan hij. Op je beste vriend moet je kunnen rekenen. Ik zal het er met hem over hebben.

Donderdag 3 januari

Evert was enthousiast maar wilde niet garanderen dat hij langer zou leven dan ik. Hij had ook een paar bedenkingen. De eerste was dat hij na de voordracht uit mijn dagboek waarschijnlijk uit moest zien naar een andere aanleunwoning. De tweede zorg was de staat van zijn kunstgebit. Dat laatste had te maken met een onzorgvuldige biljartstoot van Vermeteren. Sinds hij staar heeft aan zijn rechteroog moet Vermeteren geholpen worden bij het mikken. Evert, nooit de beroerste, had achter hem gestaan om aanwijzingen te geven, neus op keuhoogte. ‘Iets naar links en een beetje diep raken en...’ en voor hij klaar was had Vermeteren met de achterkant van zijn keu het gebit van Evert doormidden geramd. Carambole!

Evert loopt erbij of hij aan het wisselen is. Hij is nauwelijks te verstaan omdat hij zo slist. Dat gebit moet gerepareerd worden voor hij kan voorlezen aan mijn baar. Maar, het zal nondedju niet, de kunstgebittenreparateur heeft een burn-out. Twee ton per jaar, een pracht van een assistente, drie keer per jaar naar Hawaï en toch overspannen; hoe is het mogelijk. Misschien somber geworden van al die valse oude tanden waar de etensresten soms zo lang tussen zaten dat er maden aangetroffen zijn. Bij wijze van spreken.

De oliebollen die ze beneden in de conversatieruimte serveren, hebben ze dit jaar uit de kringloopwinkel gehaald. Gistermorgen nam ik uit beleefdheid een bol, en daar heb ik twintig minuten over gedaan, met daarbij de aantekening dat ik ook nog een losse veter heb moeten voorwenden om onder tafel het laatste stuk bol in mijn sok te kunnen stoppen.

Vandaar dat er nog schalenvol stonden. Normaal is alles wat hier gratis is binnen een mum van tijd op.

In de conversatieruimte wordt gewoonlijk om 10.30 uur koffie geserveerd. Is de koffie er om twee minuten over half elf nog niet dan beginnen de eerste bewoners al heel overdreven op hun horloge te kijken. Alsof ze nog meer te doen hebben. Voor de thee, die om 15.15 uur geserveerd hoort te worden, geldt hetzelfde.

Een van de spannendste momenten van de dag: wat voor koekje wordt er vandaag geserveerd? Eergisteren én gisteren dus bij de koffie én bij de thee bejaarde oliebollen. Want ‘we’ gaan natuurlijk geen eten weggooien. Dan stikken we er nog liever in.

Vrijdag 4 januari

Ik heb gisteren een wandelingetje gemaakt naar de bloemenstal en daar bollen in een bakje gekocht. Heb ik over een week, als de hyacinten uitkomen, toch mooi de lente weer gehaald.

In de meeste kamers van dit tehuis staan in april de kerststukjes nog. Naast een stokoude sanseveria en een terminale primula. ‘Zonde om weg te gooien.’

Als de natuur al een opbeurende rol kan spelen in het leven van een mens, dan in ieder geval niet in de woon-slaapkamer van de Nederlandse bejaarde. Daar is de staat van de huiskamerplant meestal een getrouwe afspiegeling van de situatie waarin zijn verzorger zich bevindt: wachtend op een troosteloos einde. Omdat ze niks anders te doen hebben of erg vergeetachtig zijn geven de oudjes zo’n plant drie keer per dag water. Daar kan op den duur zelfs een sanseveria niet tegen.

Mevrouw Visser heeft me voor morgenmiddag uitgenodigd voor een kopje thee. Ik had moeten weigeren, al is het maar omdat ze stinkt, maar ik heb gezegd dat ik graag even bij haar langskom. Daar gaat mijn middag. God, wat ben ik toch een slappe zak. Er schoot me op het beslissende moment geen smoes te binnen dus dat wordt prietpraat en droge cake. Hoe ze erin slaagt om van de natste cake in korte tijd stoffig karton te maken is een raadsel. Per plakje heb je drie kopjes thee nodig. Ik ga morgen een daad stellen en het tweede plakje weigeren. Het begin van een nieuw leven.

Een nieuw leven op netjes gepoetste schoenen. Daar ben ik de halve ochtend mee bezig geweest. De schoenen zelf gingen redelijk

snel. Ik was vooral veel tijd kwijt om de schoensmeer uit de mouwen van mijn overhemd te krijgen. Maar ze glimmen nu aardig. De schoenen. De mouwen heb ik uiteindelijk maar opgerold. Die kreeg ik niet meer schoon.

Daar zal commentaar op komen. ‘Hoe krijgt u toch áltijd die mouwen zo vies, meneer Groen?’

Het leven bestaat hier uit nóóit of áltijd. Het eten is de ene dag ‘nóóit op tijd en áltijd te heet’ en de volgende dag ‘áltijd te vroeg en nóóit eens warm’.

Ik heb mensen wel eens voorzichtig herinnerd aan nogal tegenstrijdige eerdere uitspraken, maar van logica is men hier niet ge-diend. ‘U weet het zeker weer beter hè, meneer Groen?’

Zaterdag 5 januari

Het was gisteren weer feest bij het avondeten: er stond nasi op het menu. De meeste oude jongens en meisjes hier zijn van de gestampte pot, bij hun hoef je niet aan te komen met exotische liflafjes. Al bij de invoering van de spaghetti in Nederland, midden jaren '60, zijn ze afgehaakt. Dat paste niet in het schema: maandag andijvie, dinsdag bloemkool met een papje, woensdag gehaktdag, donderdag sperziebonen, vrijdag vis, zaterdag soep met brood en zondag rosbief. Als ze echt gek wilden doen aten ze op dinsdag gehakt en waren de rest van de week in de war.

Buitenlandse fratsen, daar zijn wij niet zo van. Meestal kunnen we een week van tevoren kiezen uit drie verschillende menu's maar soms gaat het wel eens fout. Gisteren was er om onduidelijke redenen alleen nasi. Iets met foute leveringen. Het lag zéker niet aan onze kok.

Dus konden we kiezen uit nasi. Mensen met moeilijke diëten kregen brood.

Een golf van verontwaardiging. Mevrouw Hoogstraten van

Dam, die erop staat zo aangesproken te worden, peuterde alleen de stukjes gebakken ei eruit, van Gelder 'vreet' geen nasi maar wel de hele pot met zuur en dikke Bakker eiste op hoge toon jus over zijn rijst.

Mijn vriend Evert, die soms mee-eet als hij genoeg heeft van zijn eigen kookkunsten, bood zijn nietsvermoedende tafolgenoten sambal aan. 'Wilt u misschien wat ketchup over de nasi?'

Hij hield zich volmaakt van de domme toen mevrouw De Prijker daarna haar kunstgebit in de atjar hoestte. Ze werd rochelend afgevoerd en Evert ging even later, alsof het Assepoesters glazen muiltje was, met haar tanden in het rond om ze links en rechts te laten passen. En de vermoorde onschuld uithangen toen hij bij het afdelingshoofd op het matje werd geroepen. Hij dreigde zelfs nog naar de Keuringsdienst van waren te stappen omdat hij een gebit in de atjar had 'aangetroffen'.

Voor het diner nog op theevisite geweest bij mevrouw Visser. Haar geleuter is nog slapper dan haar thee. Gezegd dat ik van de dokter geen cake mocht. Waarom dan niet? Ik zei dat het voor mijn bloedspiegel was. Die is met 20 tot 25 aan de hoge kant. Ik had die onzin eruit geflapt voor ik er erg in had maar zij vond het zeer verstandige taal. Ik heb wel drie plakken cake mee moeten nemen, voor als de spiegel weer gezakt was. Die liggen nu in het aquarium op de derde verdieping.

Zondag 6 januari

Ik begin steeds meer te druppelen. Witte onderbroeken zijn heel geschikt om gele vlekken goed te laten uitkomen. Gele onderbroeken zouden veel handiger zijn. Ik schaam me nogal tegenover de dames van de wasserette. Dus wat ik tegenwoordig doe is, op de hand, zelf de ergste vlekken eruit boenen vóór ik ze meegeef. Zeg maar een voor-voorwas. Als ik niets mee zou geven zou dat argwaan

wekken. ‘Heeft u wel schoon ondergoed aangetrokken, meneer Groen?’ zou de dikke dame van de huishoudelijke dienst vragen. ‘Nee, dikke dame van de huishoudelijke dienst, deze onderbroek zit zo vastgekoekt aan mijn oude kont dat ik hem de rest van mijn leven maar aanhoud,’ zou ik dan graag willen antwoorden.

Het is een moeizame dag: het lichaam kraakt in al zijn voegen. Niets kan de aftakeling stuiten. Je hebt hooguit eens een dag wat minder last van het een of ander maar echt de goede kant op, dat gaat het nooit meer. Er gaat niet opeens weer haar groeien. Tenminste niet op je kop, wel uit je neus en oren. De aderen slibben niet weer open. Er verdwijnt geen bult en de kraan beneden stopt niet met druppelen. Eenrichtingsverkeer naar de kist is het. Nooit word je jonger, geen dag, geen uur, geen minuut.

Ik zit te klagen als een bejaarde. Als ik daar zin in heb kan ik beter beneden in de conversatiezaal gaan zitten. Daar is het tijdverdrijf nummer één. Ik denk niet dat er ooit een half uur voorbijgaat zonder dat iemand een ziekte ter sprake brengt.

Ik geloof dat ik een beetje een sombere bui heb. Je wordt geacht te genieten van je oude dag, maar dat valt verdomd niet altijd mee.

Tijd voor een wandelingetje, het is tenslotte zondagmiddag. Daarna een stukje Mozart met een flinke bel cognac. Misschien ook even langs Evert, die heeft in zijn botheid goede therapeutische kwaliteiten.

Maandag 7 januari

Er blijkt gisteren een onderzoek te zijn gestart naar de plotselinge dood van de vissen op de derde verdieping. Er dreef nogal veel cake in het water.

Het was niet slim van me om de cake van mevrouw Visser in het aquarium te gooien. Als haar ter ore komt dat de vissen overleden zijn aan een overdosis natte cake, zal het spoor regelrecht naar mij

leiden. Ik moet mijn verdediging gaan voorbereiden en zal straks langsgaan bij advocaat Duiker voor goede raad. Evert is een expert in de leugen om bestwil.

In dit tehuis zijn huisdieren niet toegestaan met uitzondering van vissen en vogels, 'mits niet groter dan respectievelijk 10 en 20 centimeter', zo staat in het huisreglement van orde. Om te voorkomen dat we haaien en zeearenden gaan houden.

Er is heel wat geleden door baasjes die zonder genade van hun honden en poezen gescheiden werden toen ze hun intrek namen in Huize De Ondergang. Hoe rustig en bedaard, oud en gebrekkig de viervoeters ook waren, regels zijn regels: naar het asiel.

'Nee mevrouw, het maakt niet uit of Rakker de enige ter wereld is om wie u geeft; we kunnen nou eenmaal geen uitzondering maken.'

'Inderdaad, uw poes ligt alleen maar de hele dag op de vensterbank maar als we een poes toestaan wil er straks iemand drie Deense doggen op zijn vensterbank. Of een paarse krokodil.'

Mevrouw Brinkman is recordhouder hier; zij is erin geslaagd zeven weken lang een oude teckel te verstoppen in het gootsteenkastje, voordat hij werd ontdekt. Vermoedelijk was er verraad in het spel. Allemaal de oorlog meegemaakt en toch een bejaard hondje aangeven bij de directrice. En in plaats van dat deze directrice de nsb'er die dit op zijn geweten heeft met pek en veren afvoert, deporteert ze liever een hondje naar het asiel. Dat hondje heeft daar nog twee dagen gejangt en ging toen van ellende dood. En waar was de dierenpolitie?

De directrice vond het beter een en ander voor mevrouw Brinkman te verzwijgen. Toen die na drie dagen de juiste tram naar het asiel had gevonden lag haar hondje al onder de grond.

Mevrouw Brinkman heeft gevraagd of haar hondje als zij zelf doodgaat naast haar herbegraven mag worden. 'Dat is niet conform de regels,' is haar inmiddels meegedeeld.

Morgenochtend moet ik naar de dokter.